EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

25. märts 2010 *

Kohtuasjas C-414/08 P,

mille ese on Euroopa Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 19. septembril 2008 esitatud apellatsioonkaebus,

Sviluppo Italia Basilicata SpA, asukoht Potenza (Itaalia), esindajad: advokaadid F. Sciaudone, R. Sciaudone ja A. Neri,

apellatsioonkaebuse esitaja,

teine menetlusosaline:

Euroopa Komisjon, esindaja: L. Flynn, keda abistas advokaat A. Dal Ferro, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja esimeses kohtuastmes

* Kohtumenetluse keel: itaalia.

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: neljanda koja esimees J.-C. Bonichot teise koja esimehe ülesannetes, kohtunikud C. Toader (ettekandja), C. W. A. Timmermans, P. Kūris ja L. Bay Larsen,

kohtujurist: V. Trstenjak,
kohtusekretär: vanemametnik M. Ferreira,

arvestades kirjalikus menetluses ja 3. septembri 2009. aasta kohtuistungil esitatut,

olles 29. oktoobri 2009. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Sviluppo Italia Basilicata SpA palub oma apellatsioonkaebuses tühistada Euroopa Ühenduste Esimese Astme Kohtu 8. juuli 2008. aasta otsus kohtuasjas T-176/06: Sviluppo Italia Basilicata SpA *vs.* komisjon (edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus"), millega kohus jättis rahuldamata tema hagi, milles ta oli palunud esiteks tühistada komisjoni 20. aprilli 2006. aasta otsus K(2006) 1706, millega vähendati abi, mis oli antud Euroopa Regionaalarengu Fondist (ERF) üldise toetusena Itaalias Basilicata

maakonnas tegutsevate väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate suhtes toetusmeetmete rakendamiseks, mis on osa ühenduse struktuuriabi raamprogrammist Itaalias eesmärgiga 1 hõlmatud maakondades (edaspidi „vaidlusalune otsus"), ja teiseks hüvitada talle selle otsusega tekitatud kahju.

I – Õiguslik raamistik

Algmäärused

2 Nõukogu 24. juuni 1988. aasta määruse (EMÜ) nr 2052/88 struktuurifondide ülesannete ja tõhususe kohta ning nende tegevuse kooskõlastamise kohta teiste struktuurifondide ning Euroopa Investeerimispanga ja muude olemasolevate rahastamisvahendite tegevusega (EÜT L 185, lk 9), mida on muudetud nõukogu 20. juuli 1993. aasta määrusega (EMÜ) nr 2081/93 (EÜT L 193, lk 5), (edaspidi „määrus nr 2052/88") artikkel 1 näeb ette, et EÜ artiklites 158 ja 160 sätestatud üldiste eesmärkide saavutamisel toetavad struktuurifondid viie prioriteetse eesmärgi saavutamist. Esimene eesmärk (edaspidi „eesmärk nr 1") seisneb „arengus mahajäänud piirkondade arengu ja struktuurilise kohandamise edendamises". Basilicata maakond kuulub nimetatud määruse lisa I kohaselt piirkondade hulka, mida eesmärk nr 1 puudutab

3 Määruse nr 2052/88 artiklis 5 on loetletud struktuurifondide rahalise abi võimalikud vormid. Nende hulka kuulub sama artikli lõike 2 punkti c kohaselt võimalus, et abi antakse „üldiste toetuste" kujul, mida üldjuhul haldab liikmesriigi poolt Euroopa Komisjoni nõusolekul nimetatud vahendaja, kes tagab selle jaotamise üksiktoetusteks, mis antakse abisaajatele.

4 Asjakohased rahalist abi puudutavad menetlusnormid on sätestatud kahes määruses, st nõukogu 19. detsembri 1988. aasta määruses (EMÜ) nr 4253/88, millega nähakse ette sätted määruse nr 2052/88 rakendamiseks seoses struktuurifondide tegevuse kooskõlastamisega teiste struktuurifondidega ning Euroopa Investeerimispanga ja muude olemasolevate rahastamisvahendite tegevusega (EÜT L 374, lk 1), mida on muudetud nõukogu 20. juuli 1993. aasta määrusega (EMÜ) nr 2082/93 (EÜT L 193, lk 20), (edaspidi „määrus nr 4253/88"), ning nõukogu 19. detsembri 1988. aasta määruses (EMÜ) nr 4254/88, millega nähakse ette sätted määruse nr 2052/88 rakendamiseks seoses Euroopa Regionaalarengu Fondiga (EÜT L 374, lk 15), mida on muudetud nõukogu 20. juuli 1993. aasta määrusega (EMÜ) nr 2083/93 (EÜT L 193, lk 34), (edaspidi „määrus nr 4254/88").

5 Määruse nr 4254/88 artikli 6 lõige 2 sätestab, et üldiste toetuste kasutamise korda reguleerib asjassepuutuva liikmesriigi nõusolekul sõlmitud komisjoni ja vahendaja kokkulepe, milles tuleb täpsustada eelkõige võetavate meetmete liigid, abisaajate valiku kriteeriumid, ERF-i abi tingimused ja määrad ning üldiste toetuste kasutamise järelevalve kord.

6 Määruse nr 4253/88 artikli 24 „Abi vähendamine, peatamine ja tühistamine" lõiked 1 ja 2 sätestavad:

„1. Kui tegevuse või meetme rakendamine ei näi osaliselt ega tervikuna õigustavat selleks eraldatud abi, vaatab komisjon juhtumi asjakohasel viisil partnerluse raames läbi, nõudes eelkõige liikmesriigilt või liikmesriigi poolt tegevuse teostamiseks määratud ametiasutustelt märkuste esitamist kindlaksmääratud aja jooksul.

2. Pärast läbivaatamist võib komisjon asjaomasele tegevusele või meetmele antavat abi vähendada või selle peatada, kui uurimise käigus ilmneb eeskirjade eiramine või

tegevuse või meetme rakendamise viisi või tingimusi mõjutav oluline muudatus, mille kohta ei ole taotletud komisjoni heakskiitu." [Siin ja edaspidi on osundatud määrust tsiteeritud mitteametlikus tõlkes.]

7 Määruse nr 4253/88 artiklid 25 ja 26 sätestavad rahalise abi rakendamise järelevalve ja hindamise korra. Eelkõige sätestavad kõnealuse artikli 25 lõiked 1 ja 3:

„1. Komisjon ja liikmesriigid tagavad partnerluse raames tõhusa järelevalve fondidest eraldatava abi rakendamisel ühenduse abi raamprogrammide ja erimeetmete käigus (programmid jne). Järelevalvet teostatakse ühiselt kokkulepitud aruandluskorra, pistelise kontrolli ja selleks eesmärgiks loodud komiteede abil.

[…]

3. Järelevalvekomiteed moodustatakse partnerluse raames, asjaomase liikmesriigi ja komisjoni kokkuleppe alusel.

Komisjon ja vajaduse korral EIP võivad osaleda neis järelevalvekomiteedes esindaja vahendusel."

Komisjoni otsused, mis sisaldavad kõnealusele rahalisele abile kohaldatavaid eeskirju

8 Komisjon võttis 29. juulil 1994 vastu otsuse 94/629/EÜ, millega kehtestati ühenduse struktuuriabi raamprogramm Itaalias eesmärgiga nr 1 hõlmatud piirkondade, nimelt Abruzzo, Basilicata, Calabria, Campania, Molise, Apuulia, Sardiinia ja Sitsiilia jaoks (EÜT L 250, lk 21) ajavahemikuks 1. jaanuarist 1994 kuni 31. detsembrini 1999.

9 Komisjon võttis 23. aprillil 1997 vastu otsuse 97/322/EÜ, millega muudetakse Itaalia suhtes võetud ühenduse abi raamprogramme heaks kiitvaid otsuseid, ühtseid programmdokumente ja ühenduse algatusprogramme (EÜT L 146, lk 11). Selle otsusega kehtestati eeskirjad, mis reguleerivad seda, millised kulud on erinevate ühenduse poolt Itaalias rakendatavate abimeetmete raames abikõlblikud. Otsuse lisas on ära toodud andmeleht nr 19 (edaspidi „andmeleht nr 19"), mis puudutab riskikapitalifondidel põhinevate finantskorraldustoimingute kulude abikõlblikkust struktuurifondide raames.

10 Andmelehega nr 19 ette nähtud finantskorraldustoimingute üldpõhimõtted on järgmised:

„ii) Ühendus kaasfinantseerib fondidele antavaid avaliku sektori toetusi, kuid ei osale fondide haldamises ega halduskulude katmises. Nende fondide osanikeks või aktsionärideks on vaid liikmesriik ja tema partnerid era- või avalikust sektorist, kuid mitte komisjon;

[...]

vii) nende fondide töökorraldus peab olema kooskõlas abi rahastamist puudutavate õigusnormidega, eeskätt kohustuse ja tehtud kulutuste mõistete ning abi lõpetamise osas;

viii) riskikapitalifondid toetavad üksnes finantsiliselt ja majanduslikult elujõulisi ettevõtjaid. […]" [Siin ja edaspidi on nimetatud otsust tsiteeritud mitteametlikus tõlkes.]

11 Riskikapitalifonde puudutavate erisätete osas näeb andmelehe nr 19 osa B „Riskikapitalifondi töökord" ette järgmist:

„[…]

2. Riskikapitalifondi meetmed seisnevad omakapitaliinvesteeringutes, muu hulgas: abi saavate ettevõtjate kapitali märkimine (osalus aktsiate või osa vormis), laenud (vajadusel osaluslaenuna), võlakirjad (vajadusel vahetusvõlakirjad) jne. […]

[...]

8. Ühenduse abi andmise ajal paigutatakse riskikapitalifondi saadud tulu (eelkõige võimalikud dividendid, võõrandamisest saadud kasum ja hoiuseintressid) fondi ning

kasutatakse omakapitaliinvesteeringute ning [samas andmelehes] ettenähtud piirides halduskulude rahastamiseks.

[…]

10. Komisjonile esitatakse aruanne riskikapitalifondi tegevuse kohta igal kalendriaastal pärast järelevalvekomitee arvamuse ärakuulamist. See aruanne sisaldab riskikapitalifondi bilanssi ning kasumi ja kahjumi arvestust, kantud halduskulude üksikasjalikku ülevaadet, fondi tagasimakstud summade arvestust, tehtud omakapitaliinvesteeringute üksikasjalikku loetelu (tehtud investeeringud, antud laenud jne ettevõtjate ja sektorite kaupa, järgides konfidentsiaalsuse põhimõtet) ning tekkinud probleeme ja võimalikke väljapakutud või rakendatud lahendusi.

11. Komisjonil ja kontrollikojal on õigus kontrollida riskikapitalifondi tegevust, sealhulgas õigus auditeerida või lasta auditeerida ettevõtjaid, milles riskikapitalifondil oli või on osalus.

[…]".

12 Andmelehe nr 19 osas C on „õigusliku ja rahalise kohustuse" mõiste määratletud kui „riskikapitalifondi asutamise või algse kapitali suurendamise õigustoiming". Sama osa määratleb „tegelikult tehtud kulutused" kui „riskikapitalifondis osalejate tehtud rahalised sissemaksed (sissemakstud kapital), mis tehakse ranges vastavuses täitmisaruannetega, milles on ära toodud tehtud omakapitaliinvesteeringud, mis tõendavad meetme nõuetekohast rakendamist".

13 Andmelehe nr 19 osa D „Abi lõpetamine" näeb ette:

„1. Riskikapitalifond asutatakse asjakohaseks, taotletavate eesmärkidega kooskõlas olevaks ajaks. Riskikapitalifondi minimaalne tegevusaeg vastab asjaomase abi kestusele.

2. Ühenduse abi lõpetamisel (pärast maksetähtpäeva) määratakse kindlaks riskikapitalifondi finantsseisund, mille käigus võrreldakse sissemakstud kogukapitali kasutamist vastava ajavahemiku jooksul ettevõtjatele antud abi kogusummaga.

– Kui tuvastatakse, et summa, mis koosneb vastava ajavahemiku jooksul ettevõtjatele antud abi kogusummast, katab vähemalt 100% sissemakstud kapitalist (on sellest suurem või sellega võrdne), siis loetakse meede täielikult täidetuks.

[…]

– Kui vaatamata järelevalvekomitee järelevalvele on abi lõpetamise ajal ettevõtjatele asjaomase ajavahemiku jooksul antud abi kogusumma väiksem fondi sisse makstud kapitalist, lahutatakse üle jääv summa lõppsummast, mille ühendus maksab liikmesriigile vastava abi raames.

3. Pärast abi lõppsumma tasumist ei sekku komisjon enam asjaomase tegevuse rakendamisse või järelevalvesse […]".

II – Vaidluse taust

Vaidluse aluseks olevad asjaolud ja vaidlusalune otsus

14 Määruse nr 2052/88 rakendamiseks kinnitas komisjon otsusega 94/629 ühenduse õigusliku raamistiku, mida kohaldatakse Itaalias eesmärgiga nr 1 hõlmatud piirkondade, sealhulgas Basilicata maakonna toetamiseks antavale abile ajavahemikus 1. jaanuarist 1994 kuni 31. detsembrini 1999.

15 Selleks et soodustada Basilicata maakonnas asuvate väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate (edaspidi „VKE-d") arengut, esitas Itaalia valitsus komisjonile 24. veebruaril 1998 abitaotluse üldise toetuse saamiseks. Selles taotluses ette nähtud meede nr 2 puudutas ERF-i ja erasektori vahenditest riskikapitalifondi asutamist, et rakendada rahalist abi (paigutused omakapitali, osaluslaenud ja vahetusvõlakirjaga seotud laenud) ettevõtjate suhtes, kes asuvad selles maakonnas või kes kavatsevad sinna siirduda.

16 Komisjon andis 2. märtsi 1999. aasta otsusega K(1999) 314 Euroopa Regionaalarengu Fondist abi andmise kohta seoses üldise toetusega, mille eesmärk on rakendada Basilicata maakonnas tegutsevate väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate suhtes toetusmeetmeid, mis kuuluvad Itaalias eesmärgiga nr 1 hõlmatud ühenduse struktuuriabi raamprogrammi alla, heakskiidu Itaalia ametivõimude taotletud abi andmisele (edaspidi „abi andmise otsus").

17 Kõnealuse abi andmise otsuse artikkel 5 sätestab, et „ühenduse abi võidakse kasutada kulutuste tegemisel, mis puudutavad üldise toetusega seotud õigustatud toiminguid, mida liikmesriigis tehti vastavalt õiguslikult siduvatele kokkulepetele ning mille puhul on vajalikud rahalised vahendid konkreetselt kasutusele võetud hiljemalt

31. detsembriks 1999". [Siin ja edaspidi on nimetatud otsust tsiteeritud mitteametlikus tõlkes.] Nende meetmetega seotud kulude raamatupidamisarvestuses kajastamise tähtajaks määrati 31. detsember 2001.

18 Üldise toetuse projekt, mille Itaalia ametiasutused edastasid komisjonile abi saamiseks, oli lisatud abi andmise otsusele (edaspidi „üldise toetuse projekt") ning see on nimetatud otsuse lahutamatu osa. Kõnealune projekt nägi ette, et abi rakendamine pidi toimuma kolmes etapis, mida nimetatakse vastavalt riskikapitalifondi „tutvustamiseks", „asutamiseks" ja „haldamiseks" (üldise toetuse projekti punkt 5.2.2). Lisaks märgib projekti punkt 5.2.5, et fondi suurus on 9,7 miljonit eurot, millest 4,7 miljonit eurot tuleb ERF-ilt, ning et vastavalt andmelehele nr 19 on „kohustus: fondi kapitali moodustamise õigustoiming [ja] kulutus: riskikapitalifondis osalejate tehtud rahalised sissemaksed". Lõpuks sätestas nimetatud projekt, et kohustused tuleb võtta „31. detsembriks 1999" (projekti punkt 5.2.6) ning et riskikapitalifond on loodud kümneks aastaks alates selle asutamisest.

19 „Üldise toetuse andmise kord on määratletud lepingus, mille sõlmisid 22. juulil 1999 komisjon ja Centro europeo di impresa e innovazione Sistema BIC Basilicata, kes oli algselt üldise toetuse haldamiseks nimetatud vahendaja, kelle asemele astus hiljem apellant (edaspidi" leping). Selle lepingu punktis 9 on ette nähtud, et asutatakse järelevalvekomitee, mis koosneb komisjoni, pädevate siseriiklike ametiasutuste ning vahendaja esindajatest.

20 Lepingu punkti 9 alapunktid 2 ja 3 näevad ette:

„2. Nii käesoleva lepingu täitmise ajal kui ka pärast selle täitmist võetud meetmetele kohaldatakse määrusest (EMÜ) nr 4253/88 tulenevaid ja [ühenduse raamprogrammis] täpsustatud sätteid järelevalve ja hindamise kohta.

3. Alapunktides 1 ja 2 nimetatud hindamise läbiviimise eest vastutab üldise toetuse järelevalvekomitee. Vahendaja esitab järelevalvekomiteele kõik järelevalve ja hindamise teostamiseks vajalikud andmed."

21 Lepingu punkti 13 alapunktid 2 ja 4 näevad ette:

„2. […] lõppmakse tehakse kõigi alljärgnevate tingimuste täitmisel:

– Basilicata maakond esitab komisjonile kuue kuu jooksul pärast kõnealuse tegevuse sisulist lõpetamist [majandus- ja rahandusministeeriumi] poolt nõuetekohaselt kinnitatud väljamaksetaotluse;

[…]

4. Üldise toetuse alusel abi saavate algatustega seotud kulutuste katmise kohustused (abi andmise otsus, lepingute sõlmimine välisteks tegevusteks) tuleb võtta hiljemalt 31. detsembriks 1999. Vahendaja maksed üldise toetuse rakendamiseks tuleb teha hiljemalt 31. detsembriks 2001 ning aruanne vahendaja poolt selle toetuse rakendamiseks tehtud kulutuste kohta esitatakse komisjonile hiljemalt 30. juuniks 2002."

22 Lepingu punkti 16 alapunkt 5 on sõnastatud järgmiselt:

„Kui vahendaja ei täida mõnda lepingus ette nähtud kohustust või kui ta ei täida kohustust nõuetekohaselt, võib komisjon – kooskõlastatult Basilicata maakonnaga – tähtkirjaga nõuda vahendajalt kõnealuse kohustuse täitmist. Kui see kohustus ei ole täidetud kuu aja jooksul sellest teatamisest, võib komisjon kooskõlastatult Basilicata maakonnaga, sõltumata lepingule kohaldatavatest õigusnormidest tulenevatest tagajärgedest, lepingu igasuguste muude formaalsusteta üles öelda."

23 Lõpuks määrab lepingu punkt 18, et leping lõpeb 30. juunil 2002.

Riskikapitalifondi asutamine ja rakendamine

24 Riskikapitalifondi asutamisel 16. detsembril 1999 eraldati 9,7 miljonit eurot, millest 4,7 miljonit eurot rahastas ERF ja 5 miljonit eurot pärines erainvestoritelt. Osaluse eest tasuti täielikult ajavahemikus veebruarist 2000 kuni detsembrini 2001.

25 Basilicata maakond edastas 18. märtsi 2003. aasta kirjaga Itaalia majandus- ja rahandusministeeriumile apellandi esitatud lõpliku kuluaruande ja väljamaksetaotluse. 20. märtsil 2003 edastas nimetatud ministeerium need dokumendid komisjonile.

26 Komisjon teavitas 10. veebruari 2004. aasta kirjaga Itaalia ametiasutusi ja apellanti, et ta leiab, et andmelehe nr 19 osa D kohaselt ei ole üks osa esialgu eraldatud abist õigustatud, kuna seda ei oldud 31. detsembriks 2001 VKE-desse investeeritud.

27 Komisjon tegi 20. aprillil 2006 vaidlusaluse otsuse, millega ta, leides, et ERF-i abi üht osa ei olnud kasutatud VKE-de omakapitaliinvesteeringuteks 31. detsembriks 2001, vähendas üldise toetusena Basilicata maakonnale antud abi 4 554 108,91 euro võrra ning nägi ette juba väljamakstud abi tagasimaksmise 3 434 108,91 euro ulatuses.

28 Komisjon tõi vaidlusaluse otsuse punktides 9, 10, 18 ja 19 välja vastuväited, mis vahendajaks olev organisatsioon esitas kirja teel ja 27. oktoobril 2005 toimunud ärakuulamisel. Lisaks märkis ta kõnealuse otsuse punktis 22 eelkõige järgmist:

„Kulutuse abikõlbmatuse küsimuse osas […] leiab komisjon, et riskikapitalifondi abi suhtes kohaldatakse „kasutatavuse tingimust" ja ettevõtjatele kasuliku mõju avaldamise tingimust, mis käesoleval juhul ei ole täidetud, kuna projekti maksetähtpäevaks (31. detsember 2001) oli ettevõtjate omakapitaliinvesteeringuteks kasutatud vähem kui 3% fondi vahenditest (st 9 700 000 eurot, millest 4 700 000 eurot tuli ERF-ilt). Täpsemalt öelduna ei saa ERF-i eesmärkide – milleks on rahastada tootlikke investeeringuid, mis lubavad luua ja säilitada püsivaid töökohti, ning toetada VKE-de tegevust, parandades nende võimalusi pääseda kapitaliturule tagatiste andmisega ja omakapitaliinvesteeringutega – tegelikuks saavutamiseks pidada seda, kui fondi moodustamiseks on tehtud pelgalt rahalisi sissemakseid."

III – Vaidlustatud kohtuotsus

29 Apellant esitas vaidlusaluse otsuse tühistamise ja kahju hüvitamise nõudega hagi, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 30. juunil 2006.

Tühistamishagi

30 Komisjon vaidlustas Üldkohtule esitatud kostja vastuses tühistamisnõude vastuvõetavuse, väites, et otsus ei puuduta apellanti otseselt EÜ artikli 230 neljanda lõigu tähenduses, kuna ta ei ole vaidlusaluse otsuse adressaat ega ERF-i rahalisest abist eraldatava toetuse saaja.

31 Üldkohus ei teinud otsust kõnealuse vastuvõetamatuse väite kohta, kuna leidis, et see nõue on igal juhul põhjendamatu.

32 Apellant esitas oma tühistamisnõude põhjendamiseks kuus väidet, millest käesoleva otsuse raames mainitakse vaid neid, mis omavad tähtsust apellatsiooniastme seisukohast.

33 Apellant märgib andmelehe nr 19 rikkumisele tuginevas väites, et komisjon tõlgendas vääralt selle andmelehe osas C sisalduvat mõistet „tegelikult tehtud kulutused". Komisjon ei võtnud arvesse, et selles andmelehes tehakse vahet mõistetel „kulutused" ja „kohustused", ning järeldas seetõttu, et „tegelikult tehtud kulutused", mis tuli teha enne tähtaega, st enne 31. detsembrit 2001, kujutasid endast riskikapitalifondi poolt VKE-desse tehtud omakapitaliinvesteeringuid. Vastupidi, nii mainitud osast, üldiste

toetuste projekti punktist 5.2.5 ja abi andmise otsuse artiklist 5 ning lepingu punkti 13 alapunktist 4 ilmneb selgelt, et „tegelikult tehtud kulutused" on „kohustused", see tähendab rahalised sissemaksed riskikapitalifondi kapitali, ning sellest tulenevalt tuli enne eespool nimetatud tähtaega teha üksnes need maksed.

34 Lisaks väidab apellant, et ühenduse abi kestus peab kokku langema fondi tegevusajaga, arvestades, et fond lõpetas tegevuse 16. detsembril 2009. Apellant märgib selles osas, et fondil oli keeruline või isegi võimatu omandada VKE-des 31. detsembriks 2001 osalust samas mahus tema enda kapitaliga.

35 Üldkohus lükkas selle väite tagasi, asudes vaidlustatud kohtuotsuse punktides 42–59 seisukohale, et komisjonil oli õigus pidada ühenduse abi lõpetamise kuupäevaks 31. detsembrit 2001. Üldkohus märkis, et andmelehest nr 19 ja eelkõige selle osast D tuleneb, et kõnealuse abi kestus ei lange kokku riskikapitalifondi tegevusajaga, kuna see võib jätkuda pärast abi lõpetamist. Kohus sedastas lisaks, et kõnealuse andmelehe osast C ilmneb, et „tegelikult tehtud kulutused", mis tuli teha enne 31. detsembrit 2001, ei koosne mitte ainult riskikapitalifondi asutamise alguses tehtud kulutustest, vaid ka fondi „tehtud omakapitaliinvesteeringutest". Üldkohtu arvates kinnitab sellist tõlgendust üldise toetuse projekti punkt 5.2.5, mis kordab üle nimetatud osa C sätteid, ning leping, mis lõppes 30. juunil 2002, sest seda tähtpäeva ei saanud määrata ühenduse abi lõpetamise kuupäevast varasemaks.

36 Väites, mis kritiseerib vaidlusaluse otsuse ebaloogilisust, ebaadekvaatsust ning selle aluseks olevate õiguslike ja faktiliste eelduste puudumist, heidab apellant komisjonile ette, et ta põhjendas vaidlusalust otsust „abi kasulikkuse tingimuse", mida ei ole ära toodud ei abi andmise otsuses ega üldise toetuse projektis, väidetava rikkumisega, millele komisjon viitas otsuse punktis 22. Apellant kinnitab, et igal juhul ei oleks selle tingimuse rikkumine, isegi kui see oleks toimunud, saanud kujutada endast

sellist eeskirjade eiramist, mis mõjutab abi rakendamise viisi või tingimusi määruse nr 4253/88 artikli 24 lõike 2 tähenduses.

37 Üldkohus leidis selle kohta vaidlustatud kohtuotsuse punktides 66–75, et nii haldusmenetluse vältel aset leidnud kirjavahetusest kui ka vaidlusaluse otsuse põhjendusest 23 ilmneb selgelt, et komisjon võttis vaidlusaluse otsuse aluseks eelkõige andmelehe nr 19 osa D, ning et ülejäänud selles otsuses nimetatud põhjendused üksnes toetavad tema tõlgendust selle osa kohta. Lisaks on Üldkohus meenutanud, et määruse nr 4254/88 artikkel 1 sätestab, et ERF-i eesmärk on rahastada tootlikke investeeringuid. Seega tuleb ERF-i abi hindamisel lähtuda abi eesmärkidest, mida ei saa pidada tegelikult saavutatuks riskikapitalifondi asutamiseks lihtsalt rahaliste sissemaksete tegemisega.

38 Apellant märgib oma väites, mis puudutab menetlusnormide – eelkõige määruse nr 4253/88 artiklites 25 ja 26 sätestatud eeskirjade – rikkumist, et komisjon ei võinud algatada kõnealuse määruse artiklis 24 ette nähtud menetlust, ilma et ta oleks abi rakendamise käigus, eeskätt järelevalvekomitee 2001. aasta 14. juuni ja 10. detsembri koosolekutel esitanud abi rakendamise kohta vastuväiteid.

39 Määruse nr 4253/88 artiklite 25 ja 26 väidetava rikkumise kohta on Üldkohus märkinud vaidlustatud kohtuotsuse punktis 79 eelkõige seda, et need artiklid ei näe ette ühtegi menetlusnormi, mis seaks komisjoni õiguse vähendada või tühistada rahalist abi sõltuvusse sellest, kas ta on enne abi lõpetamist väljendanud kahtlusi projekti nõuetekohase rakendamise suhtes.

40 Üldkohus lisab nimetatud punktis 79, et isegi kui lähtuda eeldusest, et Euroopa Liidu kohtud võivad aluspõhimõtete tagamise eesmärgil kohaldada menetlusnorme,

mida ühenduse seadusandja ei ole sõnaselgelt sätestanud (vt selle kohta 21. septembri 2000. aasta otsus kohtuasjas C-462/98 P: Mediocurso *vs*. komisjon, EKL 2000, lk I-7183), ei ole apellant käesoleval juhul väitnud, et tema kaitseõiguste tagamiseks on vajalik see menetlusnorm, millele ta viitas ja mille võib tuletada komisjoni järelevalvekohustustest.

41 Oma väidetes, mis puudutavad õiguspärase ootuse kaitse, õiguskindluse ning proportsionaalsuse põhimõtete rikkumist, toob apellant esile, et komisjon tekitas tal õiguspärase ootuse projekti elluviimise suhtes eeskätt seeläbi, et järelevalvekomitee oli heaks kiitnud rakendatud abi ja üldise toetuse projekti edenemise. Apellant märgib, et sellal kui kõik sellele komiteele esitatud poolaastaaruanded näitasid selgelt, et 30. juuniks 2001 ei olnud ühtki rahalist tehingut sooritatud, ei esitanud asjaomane komitee selles suhtes vastuväiteid.

42 Üldkohus järeldas vaidlustatud kohtuotsuse punktides 89–92, et apellandi viidatud asjaolud ei olnud laadilt sellised, et oleksid saanud tekitada temas õiguspärase ootuse, kuna apellandi viidatud kindlad, tingimusteta ja ühtelangevad tagatised oleksid ka nende tõendatuse korral vastuolus kohaldatavate õigusnormide ja eelkõige andmelehega nr 19.

43 Lõpuks väitis apellant, et vaidlusaluse otsuse puhul on rikutud proportsionaalsuse põhimõtet, kuna selles ei piirdutud väljamaksmata summade maksmise peatamisega, vaid nõuti ka juba eraldatud summade tagasimaksmist.

44 Selles osas asus Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 93 seisukohale, et komisjonil puudus igasugune kaalutlusruum selles osas, mida ta pidi järeldama asjaolust, et 31. detsembriks 2001 ei olnud osa riskikapitalifondi sisse makstud kapitalist VKE-desse investeeritud. Selles suhtes viitas Üldkohus Euroopa Kohtu 5. oktoobri 1999. aasta

otsusele kohtuasjas C-84/96: Madalmaad *vs*. komisjon (EKL 1999, lk I-6547, punktid 22, 23 ja 47) ning lisas, et apellandi viidatud erinevate asjaolude arvessevõtmine viiks selleni, et ei tuleks möönda mitte ainult andmelehes nr 19 esitatud eeskirjade rikkumist, vaid see võimaldataks tal ka saada kasu ebaõigest tõlgendusest.

Kahju hüvitamise nõue

45 Apellant märkis oma kahju hüvitamise nõude põhjenduseks, et talle tekkis kohaldatavate õigusnormide väärale tõlgendusele tugineva vaidlusaluse otsuse tõttu kahju. Kahju hindamisel lähtub ta nii väidetavalt tekkinud majanduslikust kahjust, mis on apellandi väitel võrdne summaga, mis komisjon otsustas tagasi nõuda ja millele tuleb juurde arvestada summa, mida kõnealune institutsioon otsustas mitte välja maksta, ja saamata jäänud tulu, ning ühtlasi moraalsest kahjust, mis tulenes tema maine kahjustamisest ettevõtjana, kuna see pani ta olukorda, kus ta ei suutnud täita oma kohustusi.

46 Apellant märgib veel, et isegi kui Üldkohus toimis õigustatult, asudes seisukohale, et vaidlusalune otsus ei ole mingil moel õigusvastane, peab komisjon igal juhul hüvitama talle tekitatud kahju, arvestades, et see kahju oli oma laadilt ebatavaline ja eriline.

47 Üldkohus otsustas vaidlustatud kohtuotsuse punktides 112–117, et apellandi poolt vaidlusaluse otsuse tühistamise nõude põhjendamiseks esitatud väidete hindamisel ei ilmnenud seoses kõnealuse otsusega ühtegi õigusvastast tegu ja seega ei olnud ühenduse institutsioonile õigusvastase toimingu eest vastutuse tekkimise tingimused täidetud. Üldkohus tuvastas lisaks, et ei ole tõendatud, et apellandile väidetavalt

tekkinud kahju on ebatavaline ja eriline, kuna komisjonile etteheidetud kontrolli ja järelevalve teostamata jätmine ei takistanud apellandil talle väidetavalt tekkinud kahju ära hoida. Seetõttu jättis Üldkohus õiguspärase toiminguga seotud kahju hüvitamise nõude rahuldamata.

IV – Apellatsioonkaebus

48 Käesoleva apellatsioonkaebusega palub apellant Euroopa Kohtul:

– tühistada vaidlustatud kohtuotsus ja saata kohtuasi tagasi Üldkohtusse Euroopa Kohtu antud juhiste põhjal sisulise otsuse tegemiseks, ning

– mõista komisjonilt välja käesoleva kohtumenetluse kulud ja esimeses kohtuastmes toimunud menetluse kulud.

49 Komisjon palub Euroopa Kohtul:

– jätta apellatsioonkaebus rahuldamata, ning

– mõista apellandilt välja käesoleva kohtumenetluse kulud ja esimeses kohtuastmes toimunud menetluse kulud.

50 Apellant esitab oma apellatsioonkaebuse põhjenduseks kaheksa väidet, milles ta vaidlustab Üldkohtu hinnangu vaidlusaluse otsuse tühistamise nõude kohta, ja kaks väidet, mis puudutavad Üldkohtu hinnangut kahju hüvitamise nõudele.

Vaidlustatud kohtuotsuse osa, mis puudutab tühistamisnõude vastuvõetavust

51 Oma vastuses apellatsioonkaebusele kordab komisjon kõigepealt esimeses kohtuastmes esitatud argumente nende nõuete vastuvõetamatuse kohta, mis puudutasid vaidlusaluse otsuse tühistamist. Komisjon märgib eelkõige, et kuna Itaalia Vabariigile adresseeritud otsus ei puudutanud apellanti EÜ artikli 230 neljanda lõigu tähenduses otseselt, ei saa teda pidada selle otsuse adressaadiks. Komisjon väidab, et kuna Euroopa Kohtu praktikast tuleneb, et esimese astme kohtu otsust, milles see kohus asub seisukohale, et ühe poole esitatud vastuvõetamatuse vastuväite suhtes puudub vajadus otsust teha, kuid tunnistab vastuvõetavaks selle poole sisulised nõuded, ei saa vaidlustada (vt eelkõige 26. veebruari 2002. aasta otsus kohtuasjas C-23/00 P: nõukogu *vs.* Boehringer, EKL 2002, lk I-1873, punktid 50 ja 51), siis ei kavatse ta nõuda vaidlustatud kohtuotsuse tühistamist osas, milles jäeti tegemata otsus esimeses astmes esitatud vastuvõetamatuse vastuväite kohta.

52 Selles osas piisab märkimisest, et kuna nende argumentide eesmärk ei ole vaidlustada vaidlustatud kohtuotsuse resolutsiooni, siis tuleb neid argumente pidada ainetuks ja seetõttu jätta nad sellisel kujul tähelepanuta.

Vaidlustatud kohtuotsuse osa, mis puudutab tühistamisnõude põhjendatust

Apellatsioonkaebuse esimene väide apellandi hagi muutmise kohta

– Poolte argumendid

53 Esimeses apellatsioonkaebuse väites märgib apellant, et kui Üldkohus hindas apellandi esitatud tühistamishagi põhjenduseks esitatud väiteid erinevas järjekorras sellest, milles nad olid hagiavalduses, ajas ta sellega esiteks segi komisjoni poolt vaidlusaluse otsuse põhjendamisel kasutatud argumentide loogilise järjestuse, ja teiseks moonutas apellandi hagi mõtet ja üldist ulatust. Täpsemalt tuvastas Üldkohus tegelikult, et kõnealuse otsuse põhjenduste raskuskeskmeks on abikõlblike kulude tegemiseks määratud tähtaja ületamine, samas kui komisjon oli otsesõnu kõnealuse otsuse põhjenduste punktis 22 nõudnud, et ERF-i rahaline abi peab selleks, et see oleks abikõlblik, vastama „kasulikkuse tingimusele". Seega vaidlustas apellant oma esimese väitega nimelt selle tingimuse õiguspärasuse, mille suhtes Üldkohus seisukohta ei võtnud.

54 Komisjon märgib, et need väited on ekslikud. Ta rõhutab, et esiteks võttis Üldkohus seisukoha väite osas, mis puudutas kasulikkuse tingimusele viitamise õigusvastasust, ja teiseks tundub talle Üldkohtu järgitud väidete hindamise järjekord loogiline, lubatav ja kooskõlas vaidlusaluses otsuses esitatud põhjendustega. Tegelikult põhineb see järjekord andmelehe nr 19 eeskirjadel, kuna kõnealuses otsuses viidatakse „kasulikkuse tingimusele" mitte selle õigusliku põhjendusena, vaid kui riskikapitalifondi töökorra eesmärki selgitavale käsitlusele, mis annab võtme töökorra tõlgendamiseks.

– Euroopa Kohtu hinnang

55 Apellant vaidlustab esimese väitega sisuliselt selle, millises loogilises järjestuses Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse põhjendamiseks põhjendused esitas. Apellant leiab, et selline järjestus moonutab nii vaidlusaluse otsuse kui ka hagi mõtet ja ulatust.

56 Selles osas tuleb märkida, et asja sisuliselt arutava kohtu otsus, milles hinnatakse Euroopa Liidu institutsiooni otsuse põhjendusi, võttes arvesse kõiki selle põhjenduseks esitatud elemente, ei muuda sellega, et ta käsitleb otsuse aluseks olevaid asjaolusid teistsuguses järjestuses, kui oli esitatud selle otsuse põhjendustes, iseenesest selle otsuse ulatust. Seega, kui Üldkohus ei ole vaidlusaluse õigusakti faktilisi ja õiguslikke elemente mingil moel moonutanud või neid vääralt hinnanud, ei ole vastupidi apellandi väidetele õigusnormi rikutud, kui vaidlusaluse õigusakti elemente analüüsitakse süstemaatiliselt teistsuguses järjekorras.

57 Hagi mõtte ja ulatuse väidetava muutmise kohta tuleb samuti märkida, et kohus ei ole hagi põhjendamiseks esitatud väidete hindamise korral oma põhjendustes üleüldse kohustatud järgima seda, millises järjekorras hagiavalduse autor need väited esitas.

58 Kuna apellant ei ole oma esimeses väites suutnud tõendada, et vaidlustatud kohtuotsuse põhjenduses on mõni viga, siis ei saa selle väitega nõustuda.

59 Seetõttu tuleb apellandi poolt oma apellatsioonkaebuse toetuseks esitatud esimene väide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

Apellatsioonkaebuse teine väide, mille kohaselt on andmelehte nr 19 tõlgendatud vääralt

– Poolte argumendid

60 Apellant leiab, et Üldkohus mitte ainult ei täiendanud vaidlusaluse otsuse põhjendusi, võttes andmelehe nr 19 rikkumise peale esitatud tühistamisväite hindamisel endale komisjoni rolli, vaid ka tõlgendas kõnealust andmelehte valesti. Üldkohus määratles tegelikult mõistet „tegelikult tehtud kulutused" ebatäpselt, kui pidas nende alla kuuluvaks nii riskikapitalifondi asutamiskulusid kui ka kulutusi, mille puhul oli tegemist riskikapitalifondi poolt VKE-desse tehtud omakapitaliinvesteeringutega, ja järeldas sellest vääralt, et niisugused omakapitaliinvesteeringud tuli teha 31. detsembriks 2001.

61 Niisugune tõlgendus põhineb mitmetimõistetavusel. VKE-desse tehtud omakapitaliinvesteeringud ei ole otseselt seotud mitte rahalise abi rakendamisega, vaid sellega seotud tagajärgedega. Seega ei ole kõnealuse abi saajad mitte VKE-d, vaid ainult riskikapitalifond. Niisiis tuli kõnealusest kuupäevast kinni pidada vaid maksete puhul, mis olid mõeldud riskikapitalifondi asutamiseks.

62 Selles osas märgib apellant, et mitte üheski viidatud õigusaktis ei ole 31. detsembrit 2001 nimetatud tähtpäevana, mil kõik kulutused peavad olema tehtud. Eelkõige viitab meedet nr 2 käsitlev üldise toetuse projekt sellele, et kõnealune kuupäev on tähtaeg nende „kulutuste" tegemiseks, mis seisnevad riskikapitalifondile raha ülekandmises ja mitte VKE-desse omakapitaliinvesteeringute tegemiseks. Üldkohtu tõlgendus, mille kohaselt kehtib see kuupäev omakapitaliinvesteeringute suhtes, ei saa põhineda ka lepingul, eriti mitte selle punkti 13 alapunktil 4, mis on kõigi üldise toetuse projektiga ette nähtud meetmete suhtes kohaldatav üldsäte ega puuduta ainuüksi käesolevas kohtuasjas käsitletavat meedet nr 2.

63 Lisaks märgib apellant, et tema jaoks oleks olnud keeruline või isegi võimatu teha omakapitaliinvesteeringuid VKE-desse 31. detsembriks 2001, kuna riskikapitalifond asutati lõplikult alles selleks kuupäevaks.

64 Komisjon vaidlustab kõik apellandi argumendid. Mis puudutab etteheidet, et Üldkohus kasutas vaidlusaluse komisjoni otsuse põhjenduste asemel omaenda põhjendusi, siis märgib komisjon, et vaidlustatud kohtuotsuses esitatud Üldkohtu põhjendused ei ole mingil moel vastuolus kõnealuse otsuse põhjendustega, kuna komisjon ise on alati olnud seisukohal, et „tegelikult tehtud kulutuste" all tuleb mõista VKE-desse tehtud investeeringuid.

65 Komisjon meenutab üldise toetuse projekti tõlgendamise osas, et meetme nr 2 eesmärgid ei piirdu riskikapitalifondi loomisega, nagu väidab apellant, vaid arvesse tuleb võtta ka selle meetme „rakendusetappi", mille eesmärk on VKE-desse tehtavad omakapitaliinvesteeringud. Lisaks leiab komisjon andmelehe nr 19 tõlgendamise osas, nagu on õigesti märkinud ka Üldkohus, et selles andmelehes esinev „tegelikult tehtud kulutuste" mõiste seostab riskikapitalifondiga seonduvate kulutuste mõiste otseselt niisuguse abiga, mida tegelikult antakse finantskorraldustoimingute tulemusena ERF-i poolt kaasfinantseeritavatele abisaajatest ettevõtjatele. Järelikult saab 31. detsember 2001 tähtajana kehtida üksnes kõnealustesse ettevõtetesse tehtud investeeringute suhtes.

66 Mis puudutab lõpuks argumente, mille kohaselt takistasid objektiivsed raskused investeeringute tegemist enne 31. detsembrit 2001, siis rõhutab komisjon – nagu on märkinud ka Üldkohus –, et üldise toetuse projekti punkt 5.2.2 nägi ühenduse abi andmise esimese etapina ette riskikapitalifondist potentsiaalselt huvitatud ettevõtjate tuvastamise. Seega ei saanud olla keeruline kinni pidada investeeringute tegemise tähtpäevast 31. detsembril 2001.

– Euroopa Kohtu hinnang

67 Määruse nr 2052/88 artikli 5 lõike 2 punkti c sõnastuse kohaselt kuuluvad struktuurifondide rahalise abi vormide hulka „üldised toetused", mida „üldjuhul haldab liikmesriigi poolt Euroopa Komisjoni nõusolekul nimetatud vahendaja, kes tagab selle jaotamise üksiktoetusteks, mis antakse abisaajatele".

68 Vaidlusalune otsus puudutab üldist toetust, mis anti riskikapitalifondi loomise kujul. Andmelehe nr 19 kohaselt kaasfinantseerivad struktuurifondid riskikapitalifondi, milles osalevad ka liikmesriigi partnerid ja mida vastavalt andmelehe nr 19 alapunktis ii esitatud üldpõhimõttele ei halda mitte komisjon, vaid liikmesriigi üksus, kes tegutseb üldist toetust jaotava vahendajana. Riskikapitalifond, mis moodustatakse nii liikmesriikidest pärinevate kui ka ERF-ilt saadavate sissemaksete abil, toetab elujõulisi ettevõtjaid, lähtudes ühenduse rahalise abi rakendamist reguleerivatest sätetest kooskõlas kõnealuse andmelehe alapunktides vii ja viii toodud üldpõhimõttega.

69 Sellega seoses on andmelehe nr 19 osas C esitatud mõisted „kohustus" ja „tegelikult tehtud kulutused", mis kujutavad endast vastavalt „riskikapitalifondi asutamise või algse kapitali suurendamise õigustoimingut" ja kulutusi, mis tehakse „riskikapitalifondis osalejate tehtud rahaliste sissemaksetena (sissemakstud kapital), ranges vastavuses täitmisaruannetega, milles on ära toodud tehtud omakapitaliinvesteeringud, mis tõendavad meetme nõuetekohast rakendamist". Lõpuks näeb kõnealuse andmelehe osa D lõige 2 ette, et „abi lõpetamisel […] määratakse kindlaks riskikapitalifondi finantsseisund, mille käigus võrreldakse täielikult sisse makstud kapitali kasutamist vastava ajavahemiku jooksul ettevõtjatele antud abi kogusummaga". Seega juhul, kui kõnealune fond ei ole abi lõpetamise kuupäevaks investeerinud kogu oma kapitali VKE-desse, ei saa abimeedet pidada täielikult rakendatuks.

70 Kui lähtuda andmelehe nr 19 osas C loodud otsesest seosest ühelt poolt riskikapitalifondis osalejate tehtud rahaliste sissemaksete ja teiselt poolt nende täitmisaruannete

vahel, milles on ära toodud VKE-desse tehtud omakapitaliinvesteeringud, mis tõendavad meetme nõuetekohast rakendamist, siis ei rikkunud Üldkohus õigusnormi, kui asus seisukohale, et komisjonil oli õigus pidada abi lõpetamise kuupäevaks 31. detsembrit 2001.

71 Apellandi väite osas, mis puudutab lepingu vääralt tõlgendamist, tuleneb samuti eeltoodust, nagu ka Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 55 nentis, et viidet „vahendaja maksetele", mis tuli teha enne sama lepingu punkti 13 alapunktis 4 esitatud abi lõpetamise kuupäeva, tuleb mõista viitena VKE-desse tehtud omakapitaliinvesteeringutele andmelehe nr 19 osa B tähenduses.

72 Selline tõlgendus ei ole vastupidi sellele, mida väidab apellant, vastuolus üldise toetuse projektis sisalduvate abimeedet reguleerivate eeskirjadega. Nagu Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 53 õigesti märkis, tuleb üksnes nentida, et kõnealune projekt kordab oma punktis 5.2.5 kohustuse ja kulutuste mõisteid, mis on ära toodud andmelehe nr 19 osas C. Seega ei võimalda see projekt kasutada abi lõpetamise kuupäevana muud kuupäeva peale 31. detsembri 2001.

73 Mis puudutab seda, et väidetavalt ei olnud üldise toetuse projektis viidatud sellele, et VKE-desse tehtavad omakapitaliinvesteeringud on riskikapitalifondi kulutused, siis tuleb märkida, et – nagu järeldas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 53 – selles projektis korratakse andmelehe nr 19 osas C sisalduvaid mõisteid ja see projekt näeb ette, et need investeeringud tuleb täpsemalt määratleda täitmise aruannetes.

74 Lisaks tuleb seoses VKE-desse enne 31. detsembrit 2001 omakapitaliinvesteeringute tegemist takistavate materiaalsete raskustega, millele apellant viitas, märkida, et Üldkohus sedastas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 57 õigesti, et üldise toetuse projekti punkt 5.2.2 nägi ette ühenduse abimeetme rakendamisele eelneva fondi „tutvustamise" etapi, mille käigus siseriiklikel ametiasutustel oli võimalik riskikapitalifondist

potentsiaalselt huvitatud ettevõtjad tuvastada ning anda neile eelhinnang, et määratleda võetavad kohustused enne 31. detsembrit 1999 ja teha sissemaksed enne 31. detsembrit 2001. Lisaks tuleb märkida, et vahendajat teavitati igal juhul abi lõpetamise kuupäevast lepingu allkirjastamisel 22. juulil 1999.

75 Lõpuks tuleb seoses apellandi argumendiga, mille kohaselt Üldkohus kasutas vaidlusaluse otsuse põhjenduste asemel omaenda põhjendusi, igal juhul märkida, et komisjon rõhutas apellandi poolt haldusmenetluses esitatud märkustele vastates eelkõige seda, et kulutuste abikõlblikkus sõltub tingimusest, et eraldatavaid summasid kasutatakse Basilicata maakonna VKE-desse tehtavateks investeeringuteks. Lisaks viitas komisjon otsesõnu andmelehe nr 19 osale D. Järelikult ei asendanud Üldkohus vaidlusaluse otsuse põhjendusi, vaid võttis kõnealuse õigusakti õiguspärasuse hindamisel arvesse selles kirjeldatud faktilisi ja õiguslike asjaolusid.

76 Seetõttu tuleb apellandi poolt oma apellatsioonkaebuse toetuseks esitatud teine väide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

Kolmas apellatsioonkaebuse väide, mille kohaselt on „kasulikkuse tingimust” tõlgendatud vääralt

– Poolte argumendid

77 Apellant väidab, et Üldkohus on rikkunud õigusnormi, kui lükkas tagasi ühenduse abi „kasulikkuse tingimuse” rikkumist puudutava tühistamisväite. Ta tuletas selle tingimuse riskikapitalifondi sissemaksete tegemise tähtaega puudutavatest

eeskirjadest, samas ei osutanud ükski eeskiri sellisele kulutuste abikõlblikkuse tingimusele. Kuna struktuurifonde puudutava kohtupraktika kohaselt (vt Üldkohtu 9. septembri 2008. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-349/06, T-371/06, T-14/07, T-15/07 ja T-332/07: Saksamaa *vs.* komisjon, EKL 2008, lk II-2181) ei saa abi vähendamisel komisjoni kaalutlusruum olla nii lai, et ta võiks teha määruse nr 4253/88 artiklis 24 sätestatud tingimustest kõrvalekalduva otsuse, siis oleks Üldkohus pidanud tuvastama, et vaidlusalune otsus on õigusvastane.

78 Komisjon möönab, et Üldkohus tuvastas, et üldist toetust reguleerivates sätetes ei esine väljend „kasulikkuse tingimus". Komisjon meenutab siiski, et kohus viitas määruse nr 4254/88 artiklile 1, kui ERF-i abi käsitlevale üld- ja programmilisele sättele, ja komisjon järeldas sellest, et kõnealuste fondide eesmärke saab pidada saavutatuks vaid juhul, kui abi on antud abi puudutavas aktis ettenähtud ettevõtjatele. Selline tingimus ei kujuta endast seega vaidlusaluse otsuse õiguslikku põhjendust, vaid pigem juhtpõhimõtet ja kõnealust projekti reguleerivate sätete loogilist alust.

– Euroopa Kohtu hinnang

79 Selles osas tuleb märkida, et Üldkohus leidis õigesti, et vaidlusaluse otsuse punktis 22 esitatud väljendi „kasulikkuse tingimus" ülesanne oli osutada põhimõtetele, millest lähtuvad kõik käesoleval juhul käsitletavad üldise toetuse andmist puudutavad õigusnormid. Nagu käesoleva kohtuotsuse punktides 67–73 on kinnitatud, nähtub määrusest nr 2052/88, andmelehest nr 19 ja üldise toetuse projektist see, et riskikapitalifondi asutamise abil eraldatud üldist toetust saab pidada realiseerituks, kui ühenduse abi jõuab abisaajatest ettevõtjateni, käesoleval juhul Basilicata maakonnas asuvate VKE-deni. Vaidlusaluses otsuses on selle väljendiga silmas peetud just seda tingimust.

80 Vaidlusaluse otsuse õiguspärasuse hindamisel ei oma mingit tähtsust asjaolu, et see väljend ei esine otseselt kõnesolevat üldist toetust käsitletavates õigusaktides.

81 Vastupidi sellele, mida väidab apellant, ei ole Üldkohus niisiis rikkunud õigusnormi, kui ta järeldas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 72, et komisjon ei lisanud viitega „kasulikkuse tingimusele" abile kohaldatavatele eeskirjadele uut tingimust, vaid piirdus nende eeskirjade kohaldamisega.

82 Seetõttu tuleb apellandi poolt oma apellatsioonkaebuse toetuseks esitatud kolmas väide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata

Apellatsioonkaebuse neljas väide, mille kohaselt on eespool viidatud kohtuotsusest Medicurso *vs.* komisjon tulenevaid kaitseõiguste järgmise põhimõtteid tõlgendatud ja kohaldatud vääralt

– Poolte argumendid

83 Apellant väidab, et Üldkohus tõlgendas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 79 määruse nr 4253/88 artiklite 25 ja 26 rikkumist puudutavat tühistamisväidet hinnates valesti eespool viidatud kohtuotsust Mediocurso *vs.* komisjon, mille kohaselt tuleb igas eraõigusliku isiku vastu algatatud menetluses tagada isiku kaitseõigustest kinnipidamine ka juhul, kui konkreetsed eeskirjad selles valdkonnas puuduvad. Üldkohus nentis, et niisugust eeskirja on võimalik kohaldada üksnes tingimusel, et see on vajalik kaitseõiguste tagamiseks. Seega tõlgendas ta seda viisil, mis on vastuolus liidu kohtute tõlgendusega, mille kohaselt ei sõltu kõnealuse eeskirja kohaldamine mitte ühestki tingimusest; apellant viitab selles osas Euroopa Kohtu 9. juuni 2005. aasta otsusele

kohtuasjas C-287/02: Hispaania *vs.* komisjon (EKL 2005, lk I-5093, punkt 37); 8. märtsi 2007. aasta otsusele kohtuasjas C-44/06: Gerlach (EKL 2007, lk I-2071, punkt 38) ja Üldkohtu 27. juuni 2007. aasta otsusele kohtuasjas T-65/04: Nuova Gela Sviluppo *vs.* komisjon (EKL 2007, lk II-68, punkt 53).

84 Komisjon märgib, et Üldkohus ei ole rikkunud ühtegi õigusnormi, kuna käesoleval juhul ei ole täidetud eespool viidatud kohtuotsuses Mediocurso *vs.* komisjon esitatud kohtupraktikast tuleneva põhimõtte kohaldamise tingimused, kuna menetlus ei saanud viia apellandi huve kahjustava otsuseni.

– Euroopa Kohtu hinnang

85 Määruse nr 4253/88 artikli 24 lõige 1 näeb ette, et juhul kui komisjon leiab, et ühenduse abimeetme rakendamine ei õigusta selleks eraldatud abi ei osaliselt ega tervikuna, vaatab komisjon juhtumi asjakohasel viisil läbi ja nõuab liikmesriigilt või liikmesriigi poolt tegevuse rakendamiseks määratud ametiasutustelt märkuste esitamist. Nimetatud määruse artiklid 25 ja 26 sätestavad kõnealuse abi rakendamise järelevalve ja hindamise korra, mida tuleb järgida komisjoni ja liikmesriikide partnerluse raames.

86 Viidatud sätted ja eeskätt artikkel 24 ei sätesta, nagu Üldkohus õigesti märkis, et komisjon, kes hindab abimeetme rakendamist, et vajadusel muuta abisummat, peaks seejuures ära kuulama abisaajatest ettevõtjad või sellise üldise toetuse haldamise eest vastutava vahendaja nagu apellant.

87 Apellandi viidatud Euroopa Kohtu praktikast, eelkõige eespool viidatud kohtuotsusest Mediocurso *vs.* komisjon tuleneb, et menetluses, mis võib viia eraõigusliku isiku huve kahjustava otsuseni, tuleb juhul, kui see on vajalik selleks, et pidada kinni niisugusest

aluspõhimõttest nagu kaitseõiguse tagamine, järgida ka niisuguseid menetluseeskirju, mida seadusandja ei ole otsesõnu sätestanud. Üldkohus toimis õigesti, kui välistas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 79 apellandi võimaluse tugineda sellele põhimõttele, tuletamaks kohaldatavatest õigusnormidest, nimelt määruse nr 4253/88 artiklitest 25 ja 26 õiguse olla kõnealuse ühenduse abi õiguspärasuse hindamisel komisjoni poolt ära kuulatud.

88 Liikmesriik, kes kuulatakse ära vastavalt viidatud artiklile 24, on tegelikult ainus vaidlusaluse otsuse adressaat, kuna just tema kohustus on tagastada komisjonile summad, mille võrra võidakse abi vähendada, arvestades, et kõnealune otsus ei kohusta siseriiklikke ametiasutusi abisaajatest ettevõtjatelt neid summasid tagasi nõudma.

89 Niisiis ei teki komisjonil sellises menetluses, milles võeti vastu vaidlusalune otsus, üldisest kaitseõiguste tagamise põhimõttest tulenevat kohustust ära kuulata asjaomased VKE-d ning iseäranis vahendaja, kes peab üldist toetust haldama.

90 Lisaks tuleb märkida, et vaidlusalusest otsusest ja eelkõige selle põhjenduse punktidest 10, 18 ja 19 ilmneb, et komisjon siiski andis apellandile võimaluse olla ära kuulatud ja esitada kirjalikud märkused.

91 Seega ei ole apellandi poolt oma apellatsioonkaebuse toetuseks esitatud neljas väide põhjendatud.

Apellatsioonkaebuse viies väide, mille kohaselt on rikutud määruse nr 4253/88 artikleid 25 ja 26, mis puudutavad komisjoni järelevalve- ja kontrollikohustust

– Poolte argumendid

92 Apellant väidab, et Üldkohus rikkus määruse nr 4253/88 artikleid 25 ja 26, kuna asus ekslikult seisukohale, et nimetatud artiklite alusel ei ole komisjon sellise abi korral nagu käesolevas vaidluses käsitletu kohustatud esitama abi eraldamise kohta vastuväiteid abi rakendamise etapis, eeskätt järelevalvekomitee koosolekutel. Üldkohus järeldas selles osas vääralt, et kõnealuse kohustuse olemasolu tunnistamine mitte ainult ei takistaks komisjonil vastu võtta rahalise abi vähendamise või tühistamise otsuseid, vaid ühtlasi mõjutaks komisjoni jätma kõnealustes artiklites sätestatud järelevalve- ja kontrollisüsteem kohaldamata.

93 Komisjon märgib, nagu selgub ka vaidlustatud kohtuotsusest, et tema ülesanne ei ole abi rakendamise etapis mitte abi rakendamisel toime pandud eeskirjade eiramiste tuvastamine ja nende eest karistuste määramine, vaid tõhusa järelevalve teostamine koostöös liikmeriikidega kõnealuse määruse artiklis 25 sätestatud korras ja määruse artiklis 26 ettenähtud hindamiste läbiviimine. Eeskirjade eiramiste tuvastamine ja vajalike finantskorrektsioonide tegemine kuulub nimetatud määruse artiklis 24 sätestatud menetluse alla.

– Euroopa Kohtu hinnang

94 Määruse nr 4253/88 artiklid 25 ja 26 sätestavad vastavalt rahalise abi rakendamise järelevalve korra ja komisjoni võetud meetmete hindamise korra.

95 Vastavalt nimetatud artikli 25 lõike 1 esimesele lõigule tegutsevad komisjon ja siseriiklikud ametiasutused järelevalvemenetluses ühiselt partnerluse raames, mis viiakse ellu järelevalvekomitee kaudu. Sama sätte teine lause näeb ette, et „[j]ärelevalvet teostatakse ühiselt kokkulepitud aruandluskorra, pistelise kontrolli ja selleks eesmärgiks loodud komiteede kaudu".

96 Määruse nr 4253/88 artikli 26 kohaselt peab komisjon koostöös siseriiklike ametiasutustega viima läbi nimelt ühenduse abi raamprogrammide struktuurilise eesmärgiga toimingute eel- ja järelhindamisi.

97 Üldkohus leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktides 79 ja 80, et kõnealustest sätetest ei teki komisjonil kohustust esitada – eeskätt järelevalvekomitees – enne rahalise abi vähendamist määruse nr 4253/88 artikli 24 tähenduses vastuväiteid või osutada kahtlustele.

98 Nimetatud hinnangu puhul ei ole rikutud ühtegi õigusnormi.

99 Kõnealune artikkel 24 ei sea abi vähendamist, peatamist või tühistamist sõltuvusse eelnevast vastuväidete esitamisest abi rakendamise üle järelevalve teostamise raames.

100 Samuti ei nähtu määruse nr 4253/88 artiklitest 25 ja 26, mis käsitlevad rahalise abi rakendamise järelevalve ja hindamise korda, et komisjoni ülesanded abi rakendamisel oleksid seotud komisjoni õigusega otsustada abi vähendamise, peatamise ja tühistamise üle.

101 Järelikult ei tulene kõnealuse määrusega ettenähtud korrast komisjonile mingisugust kohustust esitada järelevalvekomitees vastuväiteid enne abi vähendamise, peatamise ja tühistamise otsuse tegemist.

102 Lisaks vastutavad kõnealuse meetme eest vaid abisaajad ja üldise toetuse korral vahendajad. Seetõttu ei saa asuda seisukohale, et niisugust vastutust välistaks või piiraks asjaolu, et komisjon jättis käesoleval juhul abi rakendamise käigus ilmnenud eeskirjade eiramistest teatamata. Apellandi pakutud tõlgendus – nagu märgib ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 140 – tooks kaasa tegelikult selle, et vahendajalt võetakse vastutus eeskirjade eiramise eest, mida komisjon ei ole rahalise abi andmise raames kohaldatava meetme rakendamise käigus välja toonud. Selline tõlgendus ei ole kooskõlas kõnealuses valdkonnas kohaldatavate õigusnormide eesmärgiga, milleks on tagada, et asjassepuutuvad ettevõtjad järgiksid tegelikkuses kõnealuse abi andmise tingimusi.

103 Neil asjaoludel, kuigi komisjon – vastupidi tema enda väidetele – ei või järelevalve teostamisel piirduda vaid ühenduse abi rakendamist toetava ülesande täitmisega, vaid peab – arvestades määrusega nr 4253/88 loodud koostöökorda – asjassepuutuvate ettevõtjate poolt toime pandud eeskirjade eiramisi avastades juhtima sellele pädevate ametiasutuste tähelepanu, ei mõjuta vaidlusaluse otsuse õiguspärasust asjaolu, et ta käesoleval juhul seda ei teinud.

104 Eeltoodust tulenevalt ei ole niisiis apellandi poolt oma apellatsioonkaebuse toetuseks esitatud viies väide põhjendatud.

Kuues väide, mis puudutab õiguspärase ootuse kaitse ja õiguskindluse põhimõtte rikkumist

– Poolte argumendid

105 Apellant märgib, et Üldkohus asus vääralt seisukohale, et komisjon ei tekitanud apellandil mitte mingit õiguspärast ootust ühenduse abi kestuse osas. Üldkohus leidis, et väidetavad komisjoni poolt antud tagatised on – mööndes, et need on tõendatud – kõnealuse rahalise abi suhtes kohaldatavate sätetega vastuolus, eelkõige selles osas, mis puudutab abi lõpetamise kuupäeva. Üldkohtu seisukoht põhineb ekslikul hinnangul nii üldise toetuse projekti sisu kui ka selle alusel abi saajate kohta.

106 Selles osas märgib komisjon vaid seda, et Üldkohtu hinnang, mis puudutab kõnealuse abi iseloomu ja selle lõpetamise kuupäeva, ei ole ebatäpne. Lisaks väidab komisjon, et ta ei ole apellandile kunagi andnud kindlaid, tingimusteta ja ühtelangevaid tagatisi, millele viimane viitab, vaid on alati kinnitanud, et abikõlblikeks kulutusteks saab pidada vaid enne 31. detsembrit 2001 VKE-desse tehtud investeeringuid.

– Euroopa Kohtu hinnang

107 Kõigepealt tuleb meenutada, et õigus tugineda õiguspärasele otsusele eeldab, et institutsioon on andnud täpsed tagatised, mis võivad tekitada õiguspärase ootuse isikul, kellele need on adresseeritud, ning et need tagatised on kooskõlas kohaldatavate õigusnormidega (vt selle kohta 9. novembri 2000. aasta otsus kohtuasjas C-207/99 P: komisjon *vs*. Hamptaux, EKL 2000, lk I-9485, punkt 47).

108 Nagu ilmneb käesoleva kohtuotsuse punktidest 67–73, tugineb apellandi esitatud väide seega argumentidele, mis ei ole põhjendatud. Vastupidi apellandi väidetele otsustas Üldkohus õigesti, et kohaldatavatest õigusnormidest tuleneb, et abisaajaks ei olnud mitte apellant vaid Basilicata maakonna VKE-d, ja et vastavalt abi andmise otsusele, üldise toetuse projektile ja lepingule oli VKE-desse investeeringute tegemise tähtpäevaks määratud 31. detsember 2001.

109 Samuti leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 90 õigesti, et komisjon ei saanud anda apellandile tagatisi, mis oleks võimaldanud tal lähtuda erinevast abi lõpetamise tähtajast kui see, mille nägid ette sellele kohaldatavad eeskirjad, kuna kõnealused tagatised oleks olnud vastuolus nende samade õigusnormidega.

110 Seega ei ole apellandi poolt oma apellatsioonkaebuse toetuseks esitatud kuues väide põhjendatud.

a) Seitsmes väide, mille kohaselt on moonutatud tõendeid ja rikutud tõendamiskoormise üldpõhimõtteid

– Poolte argumendid

111 Apellant märgib väites, mis puudutab vaidlustatud kohtuotsuse punkti 91, et ta viitas esimeses astmes esitatud hagiavalduses asjaolule, mis ilmneb selgelt järelevalvekomiteele esitatud poolaastaaruannetest, mille kohaselt riskikapitalifondi asutamise käigus teavitati komisjon täielikult abimeetme edenemisest, et komisjon kiitis heaks vahendajaks oleva organisatsiooni tegevuse ja nõustus apellandi poolt kõnealusele meetmele kohaldatavatele õigusnormidele antud tõlgendusega. Hoolimata asjaolust,

et komisjon ei vaidlustanud Üldkohtus neid väiteid, asus kohus seisukohale, et apellant ei ole suutnud neid tõendada. Eelkõige ei esitanud apellant poolaastaaruandeid, mis oleksid näidanud, et 30. juuniks 2001 ei olnud ühtegi finantstoimingut tehtud, ega 21. novembri 2001. aasta aruannet ajakohastamise kohta. Apellant leiab, et Üldkohus sedastas vääralt, et kuna need dokumendid puudusid, siis ei saa ta apellandi väidete paikapidavust kontrollida. Apellant väidab vastu, et kuna komisjon tema väiteid ei vaidlustanud, oleks Üldkohus pidanud tunnistama need tõendatuks või vähemalt oleks pidanud kohus apellandilt nende dokumentide esitamist nõudma, kui ta neid kohtuotsuse tegemise jaoks ilmtingimata vajalikuks pidas.

112 Komisjon leiab, et apellatsioonkaebuse seitsmes väide on ainetu, kuna Üldkohus põhjendas õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte rikkumist puudutava väite tagasilükkamist muude põhjustega kui need, mis seonduvad kõnealuste dokumentide hindamisega. Komisjon märgib sisuliselt, et Üldkohus leidis õigesti, et tal ei ole tõendite puudumise tõttu võimalik teha otsust küsimuses, kas järelevalvekomiteed oli teavitatud asjaolust, et VKE-dele antavat abi ei oldud 31. detsembriks 2001 täielikult realiseeritud. Esimeses kohtuastmes esitatud dokumendid ei sisalda komisjoni arvates selle kohta tegelikult selgeid pidepunkte. Seega järeldas Üldkohus komisjoni ja apellandi vastandlikke seisukohti arvestades õigesti, et ta ei pea selles küsimuses otsust langetama.

– Euroopa Kohtu hinnang

113 Apellant esitas oma seitsmenda väite, mille kohaselt on moonutatud tõendeid ja rikutud tõendamiskoormise üldpõhimõtteid, põhjendamiseks neli uut dokumenti.

114 Selles osas tuleb meenutada, et Euroopa Kohtu pädevus on apellatsioonimenetluses piiratud Üldkohtu poolt talle esitatud väidete kohta antud hinnangu uurimisega (vt 29. aprilli 2004. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-199/01 P ja C-200/01 P:

IPK-München *vs*. komisjon, EKL 2004, lk I-4627, punkt 52 ja seal viidatud kohtupraktika). Kui ühel poolel lubataks Euroopa Kohtus esitada esimest korda tõend, mida ta ei ole esitanud Üldkohtus, tähendaks see, et tal on õigus Üldkohtus arutatud asjaga võrreldes laiendada kohtuasja ulatust Euroopa Kohtus, kelle pädevus apellatsioonimenetluses on piiratud (1. veebruari 2007. aasta otsus kohtuasjas C-266/05 P: Sison *vs*. nõukogu, EKL 2007, lk I-1233, punkt 95).

115 Niisiis ei saa lubada apellandi poolt nende dokumentide esitamist.

116 Lisaks tuleb märkida, et nagu väidab komisjon, on kahtlemata tõsi, et see apellatsioonkaebuse väide puudutab Üldkohtu esialgset hinnangut. Üldkohus lükkas tegelikult vaidlustatud kohtuotsuse punktides 88–92 tagasi tühistamisväite, mis tugines õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte rikkumisele, põhjendades seda muude tõenditega, mitte aga dokumentidega, millele Üldkohtu antud hinnangu apellant vaidlustas.

117 Kõnealuse väite põhjendatuse osas tuleb esiteks märkida, et apellatsioonkaebuse puhul, millega taotletakse õigusakti tühistamist, peab selle akti õiguspärasuse vaidlustanud pool esitama oma väidete põhjendamiseks tõendid.

118 Lisaks otsustab Üldkohus vastavalt kodukorra artikli 66 lõike 1 esimesele lõigule vajalikud menetlustoimingud. Nagu tuleneb Euroopa Kohtu praktikast, võib vaid asja sisuliselt lahendav kohus otsustada, kas tema lahendamisel olevas kohtuasjas esitatud materjali on vaja täiendada, ning hinnata tõendeid, välja arvatud juhul, kui tegemist on tõendite ilmselge moonutamisega (vt 26. jaanuari 2005. aasta määrus kohtuasjas C-153/04 P: Euroagri *vs*. komisjon, punktid 61 ja 62). Seega ei kujuta endast menetluseeskirjade rikkumist asjaolu, et Üldkohus ei nõudnud ühe dokumendi toimikusse lisamist, kui huvitatud pool ei taotlenud dokumentide esitamist.

119 Teiseks on Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt tõendite moonutamisega tegemist juhul, kui ilma uusi tõendeid uurimata on selge, et olemasolevatele tõenditele antud hinnang on ilmselgelt väär (vt 18. jaanuari 2007. aasta otsus kohtuasjas C-229/05 P: PKK ja KNK *vs*. nõukogu, EKL 2007, lk I-439, punkt 37; vt selle kohta ka 6. aprilli 2006. aasta otsus kohtuasjas C-551/03 P: General Motors *vs*. komisjon, EKL 2006, lk I-3173, punkt 54, ja 18. juuli 2007. aasta otsus kohtuasjas C-326/05 P: Industrias Químicas del Vallés *vs*. komisjon, EKL 2007, lk I-6557, punkt 60).

120 Käesoleval juhul tuleb meenutada, et Üldkohus asus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 91 seisukohale, et kuna esitatud ei ole järelevalvekomiteele edastatud poolaastaaruannet ega 21. novembri 2001. aasta aruannet ajakohastamise kohta, mida on mainitud komitee 10. detsembri 2001. aasta koosoleku protokollis, siis ei saa ta kontrollida, kas järelevalvekomiteed oli teavitatud asjaolust, et kogu riskikapitalifondi paigutatud kapitali ei olnud võimalik enne 31. detsembrit 2001 VKE-desse investeerida.

121 Selles osas ilmneb kõnealuse koosoleku protokolli punktist 5, et 10. detsembril 2001 väljendas järelevalvekomitee oma „heakskiitu üldise toetuse projekti edenemise osas" ning võttis teadmiseks 21. novembril 2001. aasta ajakohastamist käsitleva aruande, mis puudutas riskikapitalifondi asutamist.

122 Üldkohus leidis, et kuna apellant ei esitanud dokumente, mis võimaldaksid tõendada, et apellant oli järelevalvekomiteed teavitanud asjaolust, et kogu sissemakstud kapital ei olnud 31. detsembriks 2001 VKE-desse investeeritud, siis ei saa ta asuda seisukohale, et komisjon tegelikult teadis kuidas ühenduse abi rakendamine edeneb.

123 Sellist hinnangut ei saa pidada vääraks, kuna Üldkohus ei saanud asuda seisukohale, et komisjon oli heaks kiitnud käsitletava abimeetme rakendamise viisid, sest puudusid tõendid, mille alusel järelevalvekomitee oleks saanud väljendada oma nõusolekut.

124 Seega tuleb seitsmes väide, mille kohaselt on moonutatud tõendeid ja rikutud tõendamiskoormise üldpõhimõtteid, igal juhul tunnistada põhjendamatuks.

Kaheksas väide, mille kohaselt ei ole järgitud kohtupraktikat, mis puudutab proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamist rahalise abi vähendamise juhtudel.

– Poolte argumendid

125 Apellant vaidlustab oma kaheksandas väites Üldkohtu hinnangu, mis on esitatud eelkõige vaidlustatud kohtuotsuse punktis 93, milles Üldkohus väljendas – viidates eespool viidatud kohtuotsusele Madalmaad *vs.* komisjon – seisukohta, et kuna VKE-desse ei olnud investeeringuid tehtud, pidi komisjon abi vähendama ega saanud arvesse võtta apellandi toodud erinevaid asjaolusid, mis puudutasid toime pandud rikkumise väheolulisust. Apellant märgib, et viidatud kohtuotsus puudutab määruse nr 4254/88 artikli 12 ja mitte selle määruse artikli 24 alusel tehtud otsust. Viimati nimetatud artikkel ei sisalda ühtki viidet abi tagasinõudmise „automaatsele" süsteemile, mis ei jäta komisjonile mingit kaalutlusruumi. Apellant väidab, et nagu selgub ka Üldkohtu 11. detsembri 2003. aasta otsusest kohtuasjas T-306/00: Conserve Italia *vs.* komisjon (EKL 2003, lk II-5705, punktid 135–149), oleks komisjon – vastupidi – pidanud esialgu eraldatud abisumma vähendamise otsustamisel võtma arvesse abisaajate käitumist, eelkõige asjaolu, et nad ei olnud toime pannud pettust.

126 Komisjon leiab, et Üldkohus sedastas õigesti, et juhtudel, kui on jäetud täitmata niisugune ühenduse abi eraldamise tingimus nagu abikõlblike kulutuste tegemise tähtaja järgimine, on komisjonipoolne abi vähendamine lihtsalt rahaline korrektiiv, mis ei sõltu mingisugustest süüga seotud kaalutlustest või abisaajate võimalikust pettusekatsest. Seega ei rikkunud Üldkohus proportsionaalsuse põhimõtet käsitlevat kohtupraktikat, kui ta otsustas, et komisjonil ei ole esialgu eraldatud rahalise abi summa vähendamisel mingit kaalutlusruumi.

– Euroopa Kohtu hinnang

127 Üldkohus asus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 93 seisukohale, et komisjonil ei olnud kaalutlusruumi seoses sellega, mida ta peab järeldama asjaolust, et 31. detsembriks 2001 ei olnud osa riskikapitalifondi paigutatud kapitalist VKE-desse investeeritud. Üldkohus viitas selles osas eespool viidatud kohtuotsuse Madalmaad *vs*. komisjon punktidele 22, 23 ja 47.

128 Nagu märkis ka apellant, käsitleb nimetatud kohtuotsus komisjoni otsust, mis tehti määruse nr 4254/88 artikli 12 alusel, mis kehtestab üleminekusätte, milles määratakse õigust lõpetav tähtaeg ja kohustatakse tagasi nõudma kasutamata vahendid. Vaidlusalune otsus põhineb seevastu määruse nr 4254/88 artiklil 24, mis annab komisjonile õiguse vähendada rahalist abi, kui meedet rakendati eeskirju eirates ja see ei õigusta abi tervikuna eraldamist. Kõnealuse artikli 24 kohaselt tuleb eeskirjade eiramise all abimeetme elluviimisel mõista ka ühenduse abi lõpetamise kuupäevast kinnipidamata jätmist.

129 Nagu märgib kohtujurist oma ettepaneku punktis 208, tuleneb Euroopa Kohtu praktikast, et komisjon ei ole kõnealuse artikli 24 alusel otsuste tegemisel kohustatud nõudma kogu rahalise abi tagastamist, vaid ta peab otsustama, millises summas tuleb abi talle tagastada. Komisjon peab selle õiguse kasutamisel pidama silmas proportsionaalsuse põhimõtet, nii et abi, mille tagastamist ta nõuab, oleks eeskirjade eiramise ulatust arvestades proportsionaalne (vt 19. jaanuari 2006. aasta otsus kohtuasjas C-240/03 P: Comunità montana della Valnerina *vs.* komisjon, EKL 2006, lk I-731, punkt 140).

130 Seega on käesoleval juhul väär Üldkohtu tõlgendus, mis puudutab proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamist.

131 Sedalaadi õigusnormi rikkumine ei saa käesoleval juhul siiski kaasa tuua vaidlustatud kohtuotsuse tühistamist, kuna apellant ei ole asja sisuliselt arutanud kohtus esitanud ühtki tõendit, mis võimaldaks arvata, et vaidlustatud kohtuotsuses ei ole esialgu eraldatud rahalise abi osalist vähendamist käsitlevas osa võetud arvesse tõendeid, mis võiksid õigustada seda, et summat, mille võrra komisjon otsustas abi vähendada, tuleks muuta nii, et abi vähendataks vähemas ulatuses.

132 Apellant toob proportsionaalsuse põhimõtte rikkumist puudutava väite põhjenduseks esile, et riskikapitalifondi poolt VKE-desse investeeringute tegemata jätmine oli kohaldatavate eeskirjade vale tõlgendamise tagajärg ega tulenenud pettusest, nagu eeldab komisjon.

133 Selline asjaolu ei õigusta iseenesest seda, et abisummat oleks pidanud vähem vähendama kui komisjon seda tegi.

134 Kui pettus õigustab esialgu eraldatud abisumma vähendamise puhul selle abisumma vähendamist veelgi, siis pettuse puudumine ei saa õigustada selliste toetuste säilitamist, mida ei ole kasutatud kooskõlas kohaldatavate eeskirjadega.

135 Järelikult tuleb proportsionaalsuse põhimõtte rikkumist puudutav apellatsioonkaebuse väide tagasi lükata, kuna asja sisuliselt lahendav kohus leidis õigesti, et apellandi viidatud asjaolud ei õigusta seda, et komisjoni poolt vähendatud abisummat tuleks vähendada vähemas ulatuses.

Vaidlustatud kohtuotsuse osa, mis puudutab kahju hüvitamise nõuet

Apellatsioonkaebuse väide, et otsuse põhjendus on ebapiisav ja rikutud on õigusnormi

– Poolte argumendid

136 Apellant märgib, et vastates ta kahju hüvitamise nõudele, mis põhineb vaidlusaluse otsuse õigusvastasusel, on Üldkohus piirdunud kinnitusega, et kuna ta ei tuvastanud niisugust õigusvastasust, ei ole täidetud üks neist tingimustest, mis on vajalikud kahju hüvitamise õiguse tunnustamiseks. Üldkohus jättis võtmata seisukoha ka teiste lepinguvälise vastutuse tekkimise tingimuste kohta ega põhjendanud moraalse kahju hüvitamise nõude tagasilükkamist. Samuti ei teinud Üldkohus otsust apellandi argumentide kohta, mis puudutavad vastutust õiguspärase toimingu eest, mis seisnes eelkõige komisjoni käitumises järelevalvemenetluses, mis põhjustas apellandile ebatavalist ja erilist kahju.

137 Komisjon leiab, kui on tuvastatud, et üks liidu lepinguvälise vastutuse tekkimise kolmest vajalikust tingimusest puudub, siis võis Üldkohus täiesti põhjendatult jätta kaks ülejäänud tingimust uurimata. Komisjon märgib lisaks, et apellant on argumente, mis puudutavad vastutust õiguspärase toimingu eest, tegelikult põhjendanud selle institutsiooni käitumise väidetava õigusvastasusega ja need tuleb seega tagasi lükata. Pealegi, kuna vahendajaks olev asutus oli teadlik ERF-i abi andmise tingimustest, ei saanud apellandil tekkida ebatavalist majanduslikku riski, mis on suurem kui tavaliselt riskikapitalifondi üldiste toetustega seotud tegevuse puhul.

– Euroopa Kohtu hinnang

138 Selles osas tuleb kõigepealt meenutada, nagu on märgitud ka vaidlustatud kohtuotsuses, et Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt tuleneb ELTL artikli 340 teisest lõigust, et liidu lepinguvälise vastutuse tekkimise eelduseks on, et samaaegselt on täidetud teatavad tingimused: liidu institutsioonidele etteheidetava tegevuse õigusvastasus, kahju tekkimine ning põhjuslik seos selle tegevuse ja viidatud kahju vahel (vt eelkõige 9. septembri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-257/98 P: Lucaccioni *vs*. komisjon, EKL 1999, lk I-5251, punkt 11, ning 29. aprilli 2004. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-162/01 P ja C-163/01 P: Bouma ja Beusmans *vs*. nõukogu ja komisjon, EKL 2004, lk I-4509, punkt 43).

139 Mis puudutab Üldkohtu hinnangut apellandi esitatud nõudele kohaldada õigusvastasest tegevusest tulenevat vastutust, siis tuleb märkida, et kohus välistas õigesti ja piisavalt põhjendades võimaluse, et komisjonil võiks tekkida vaidlusaluse otsuse vastuvõtmise tõttu liidu õigusest tulenev vastutus, kuna nimetatud otsus ei ole mingil moel õigusvastane ja et seega ei ole üks vastutuse tekkimiseks vajalik tingimus täidetud.

140 Apellant viitas esimeses kohtuastmes ka liidu mittesüülisele vastutusele, väites, et tal tekkis kahju seeläbi, et komisjon ei teostanud järelevalvemenetluse käigus mingit kontrolli ega järelevalvet käsitletava meetme rakendamise viiside üle.

141 Euroopa Kohtul ei ole siiski vaja võtta seisukohta liidu vastutuse tekkimise võimaluse kohta seoses kahjuga, mida tekitati õigusaktiga niisugustel asjaoludel nagu käesoleval juhul käsitletud, ning selles osas piisab, kui nentida, et Üldkohus võis kõnealuse väite tagasi lükata, ilma et ta oleks sellega õigusnormi rikkunud, kuna apellandi viidatud materiaalne ja moraalne kahju ei ole mingil juhul ebatavaline ega eriline. Isegi kui eeldada, et esines võimalik majanduslik kahju ning väidetavalt kahjustati apellandi mainet, kujutavad need endast tagajärgi, mis võivad tekkida kõigil hoolsatel ettevõtjatel

juhul, kui määruse nr 4253/88 artikli 24 alusel tehakse otsus, millega vähendatakse esialgu eraldatud abisummat.

142 Järelikult ei riku vaidlustatud kohtuotsus liidu lepinguvälise vastutuse kohaldamata jätmisega mingil moel õigusnorme ja käsitletav väide tuleb tagasi lükata.

143 Tulenevalt eeltoodust ei saa nõustuda ühegi apellandi poolt oma apellatsioonkaebuse toetuseks esitatud väitega ja seetõttu tuleb apellatsioonkaebus tervikuna rahuldamata jätta.

V – Kohtukulud

144 Vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 69 lõikele 2, mida kodukorra artikli 118 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuste suhtes, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja apellant on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud mõista välja apellandilt.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

1. Jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.

2. Mõista kohtukulud välja Sviluppo Italia Basilicata SpA-lt.

Allkirjad